

GRIJA DE CULTURA NAȚIONALĂ – UN CONTINUU DEZIDERAT ACADEMIC

Doctor habilitat în studiul artelor și culturologie, doctor habilitat în istorie

Liliana CONDRATICOVA

Academia de Științe a Moldovei

„Foarte multe lucruri se pierd în acest oraș
fiindcă multă lume nu înțelege esențialul –
ce înseamnă acest cuvânt *cultură*.”

Constantin Rusnac,
doctor honoris causa al AȘM

Anul 2021 continuă să ne țină ostaticii pandemiei, care impune desfășurarea manifestărilor științifice și culturale exclusiv în mediul on-line. Academia de Științe a Moldovei, un fidel și tranșant promotor al dreptului omului la cultură, a excelat prin a-și dezvoltat prețiosul parteneriat inițiat în anul precedent cu Universitatea de Stat din Moldova, Direcția Cultură a Municipiului Chișinău și Muzeul de Istorie a orașului Chișinău, propunându-și spre realizare o suită de manifestări cultural-științifice în scopul cunoașterii și valorizării patrimoniului cultural, dar și a capitalului uman al țării.

Ziua Națională a Culturii, 15 ianuarie, care e și ziua de naștere a poetului nostru național Mihai Eminescu, Academia de Științe a Moldovei a consemnat-o prin prelegerea publică „Chișinău. Experiențe culturale de neuitat. Obiective de vizitat într-o singură zi ca să te îndrăgostești de acest oraș”, susținută de subsemnata în cadrul Programului de Stat „Cultura promovării imaginii orașelor din Republica Moldova prin intermediul artei și mitopoeticii” (director de proiect dr. hab. Aliona Grati). Evenimentul a fost moderat de Aurelian Dănilă, dr. hab. în studiul artelor, prof. univ., conducător adjunct al Secției Științe Sociale, Economice, Umanistice și Arte, și de Constantin Rusnac, profesor, doctor honoris causa al AȘM, Secretar general al Comisiei Naționale a Republicii Moldova pentru UNESCO.

Artist al Poporului, Constantin Rusnac, a creat o ambianță plină de armonie, susținând, împreună cu Cristina Scarlat și Cristina Pintilie, laurate ale Premiului Mare al Festivalului „Crizantema de Argint”, un recital de romanțe pe versurile lui Anatol Ciocanu, Pavel Boțu și Ludmila Sobiețchi.

Pentru prima dată, în cadrul Academiei de Științe a Moldovei a fost organizată o dezbatere științifică pe marginea unor chestiuni mai puțin mediatizate: cum a evoluat misiunea femeii în societate, în ce măsură

ră femeile contribuie la dezvoltarea științei și tehnicii, care sunt modelele feminine recunoscute și apreciate în cercetare, cultură, artă. La aceste și alte întrebări au căutat să răspundă participanții la **Conferința științifică internațională „Patrimoniul de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine”**, ediția a III-a. Evenimentul a avut loc la Chișinău, pe data de 11 februarie 2021, zi declarată în anul 2015 de către ONU drept Ziua Internațională a femeilor cu activități în domeniul științei. Conferința a fost organizată în cadrul proiectului „Cultura promovării imaginii orașelor din Republica Moldova prin intermediul artei și mitopoeticii”, de către Academia de Științe a Moldovei, Universitatea de Stat din Moldova, Centrul Metropolitan de Cercetări TABOR (Iași, România), Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Primăria orașului Buzău și Institutul European pentru Cercetări Multidisciplinare (Buzău, România), Institutul de Etnologie al Academiei Naționale de Științe a Ucrainei (din or. Lvov).

Mesaje de salut au adresat acad. Ion Tighineanu, președinte al Academiei de Științe a Moldovei, dr. Igor Șarov, rector al Universității de Stat din Moldova, dr. hab. Nicoleta Vornicu, director al Centrului Metropolitan de Cercetări TABOR, Iași, Constantin Toma, primar al Municipiului Buzău, România, dr. Svetlana Codreanu, Institutul de Microbiologie și Biotehnologie și dr. Oleg Chihai, președinte al Comitetului Sindical „ȘTIINȚA”.

Cu ocazia Zilei Internaționale a femeilor cu activități în domeniul științei, Prezidiul Academiei de Științe a Moldovei a conferit diplome, apreciind înalt contribuția în dezvoltarea și promovarea științei la nivel național și internațional. Astfel, *Diploma AȘM „Meritul Academic”* a fost acordată dr. hab., prof. univ. Daria Grabco (Institutul de Fizică Aplicată), dr. hab. Albina Nikolaeva (Institutul de Inginerie Electronică

și Nanotehnologii „D. Ghițu”), dr. Elena Bîcova (Institutul de Energetică), dr. hab. Aculina Arîcu (Institutul de Chimie), dr. hab. Larisa Andronic (Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor).

Diploma de Recunoștință a AȘM a fost conferită dr. Inga Țițchiev (Institutul de Matematică și Informatică „V. Andunachievi”), dr. Adelina Dodon, Rodica Cujbă și dr. Rodica Siminiuc (Universitatea Tehnică a Moldovei), dr. Diana Vrabie (Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți), dr. Natalia Procop (Universitatea de Stat din Moldova), dr. Victoria Gonța și dr. Tatiana Chiriac (Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”), dr. Irina Ceacîr (Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice).

Diploma de Onoare a AȘM a fost acordată dr. Livia Calestru (Institutul de Microbiologie și Biotehnologie), dr. Elena Tudor (Instituția medico-sanitară publică Institutul de Ftizio-pneumologie „Chiril Draganu”), dr. Lidia Dolghieru și dr. Argentina Sandroșean (Universitatea de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu”), dr. Ruslana Grosu (Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice), dr. Natalia Străjescu și dr. Lucia Ursu (Universitatea de Stat din Tiraspol cu sediul la Chișinău), dr. Marina Miron (Universitatea de Stat din Moldova).

Diploma AȘM a fost conferită dr. Cristina Gherasim (Institutul de Istorie) și cercet. șt. Mariana Rusu (Universitatea de Stat din Moldova).

Sesiunea plenară a continuat cu un șir de comunicări științifice care au înglobat mai multe domenii și teme de interes. Astfel, grupul de cercetători de la Institutul de Matematică și Informatică „Vladimir Andrunachievi” Liudmila Burțeva, m.c. Svetlana Cojocar, Ludmila Malahov și Alexandru Colesnicov au adus la cunoștință informații despre *Platforma pentru procesarea documentelor eterogene*; dr. hab. în arte vizuale Nicoleta Vornicu, director al Centrului Mitropolitan de Cercetări TABOR din Iași, și-a axat discursul pe *Interdisciplinaritate și abordări actuale privind salvagardarea patrimoniului cultural. Cercetare, investigare științifică și autentificare*; dr. hab., prof. univ. Rodica Sturza (UTM) a analizat *Tendențele moderne în peisajul consumului global de vinuri*; dr. Svetlana Codreanu, actualmente stabilită în Praga (Cehia), a abordat subiectul *Specializare inteligentă pentru o agricultură durabilă*; subsemnata a prezentat comunicarea *Femeia și bijuteria – Femeia bijutier – Femeia și cercetarea bijuteriei*.

Cei 141 de participanți din Republica Moldova, România, Rusia, Ucraina au avut parte de surprize plăcute, fiind invitați la o expoziție virtuală de artă plastică „Vis și realitate în viziunea artiștilor plastici din Republica Moldova” (realizată de dr. Natalia Procop

și lectorul universitar Tatiana Bujorean) și expoziția virtuală de fotografie „Femeia în cercetare”, realizată de subsemnata.

În cadrul a 127 de comunicări s-au discutat probleme ce țin de diverse domenii de cercetare, având ca platformă de dezbateri câteva secțiuni și panouri: secțiunea I „Modele feminine în cercetare, artă și cultură”; secțiunea II „Științe sociale, economice, umanistice și arte”, care a inclus următoarele panouri de discuții: Patrimoniul artistic în context național și internațional, Conservarea și restaurarea patrimoniului cultural – experiență și bune practici, Patrimoniu etnologic, Studii filologice și literare, Patrimoniu arheologic, Patrimoniu istoric, juridic, economic și educațional și secțiunea III „Științe ale Vieții”. Comunicările cercetătorilor din Republica Moldova s-au centrat pe rezultatele de ultimă oră, realizate în cadrul proiectelor din Programele de Stat 2020–2023, etapa anului 2020.

La 12 februarie 2021, în cadrul conferinței, AȘM, USM, Direcția Cultură a Municipiului Chișinău și Muzeul de Istorie a Orașului Chișinău au organizat prelegerea publică „Pe treptele vieții (scări, trepte, baluștri)”. De asemenea, la conferință a fost lansat volumul de materiale ale Conferinței științifice internaționale „Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine”, ediția a II-a, care s-a desfășurat la AȘM în zilele de 22–23 septembrie 2020 (foto 1).

O acțiune inedită, venită din partea Secției Științe Sociale, Economice, Umanistice și Arte a AȘM și găzduită de Muzeul de Istorie a Orașului Chișinău, a fost de a consemna simbolic, pe data de 10 martie, **închiderea celei de-a 55-a ediții a Festivalului Internațional de Muzică „Mărțișor”**.

În aceeași zi de 10 martie profesorul Aurelian Dănilă a lansat, cu periodicitate lunară, **„Salonul artelor”** (foto 2), menit să fie un loc al comuniunii între arta muzicală, literatură și artele plastice. Protagonistul primului salon, Secretarul general al Comisiei Naționale a Republicii Moldova pentru UNESCO Constantin Rusnac, profesor, doctor honoris causa al AȘM, a inițiat asistența în universul muzicii și al versurilor sale, alături de interpreții Margareta Ivanuș, Andrei Ștefăneț, Anișoara Bragari-Moroșanu, Aurel Chirtoaca, Natalia Tanasiiciuc și Vasile Moroșanu.

Cea de-a doua ediție a „Salonului artelor” s-a constituit într-un prilej de a exprima recunoștința comunității teatrale – actorilor, dramaturgilor, scenariștilor –, fiind organizată în ajunul Zilei Internaționale a Teatrului din 27 martie. Organizatorii manifestării – Academia de Științe a Moldovei, Direcția Cultură a

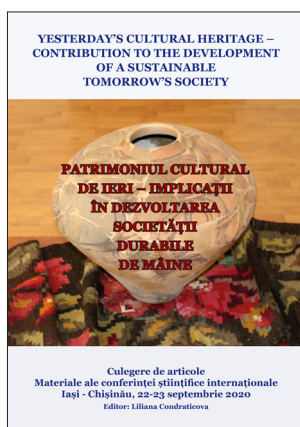

Foto 1. O tradiție academică ce prinde consistență: Conferința științifică internațională „Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine”.

Primăriei Municipiului Chișinău, Muzeul de Istorie a Orașului Chișinău și Universitatea de Stat din Moldova – au fixat întâlnire tuturor amatorilor de teatru, invitându-l la o discuție în format on-line pe directorul Teatrului Național „Mihai Eminescu” Petru Hadârcă, Maestru în Arte.

Comemorarea celor 200 de ani de la trecerea în eternitate a Mitropolitului Gavriil Bănulescu-Bodoni a fost subiectul unei mese rotunde, organizate la 30 martie 2021, în format on-line, de către Muzeul de Istorie a Orașului Chișinău în parteneriat cu Secția Științe Sociale, Economice, Umanistice și Arte a Academiei de Științe a Moldovei, Centrul de Cercetări Umaniste al USM și Platforma CULTURA sub egida Direcției Cultură a Primăriei Municipiului Chișinău.

Personalitatea marcantă a primului mitropolit al Basarabiei, Gavriil Bănulescu-Bodoni, om de cultură și scriitor ecleziastic – au evocat-o dr. hab. Aurelia Hanganu și dr. hab. Aliona Grati, subliniind contribuția inestimabilă a acestuia la dezvoltarea bisericii ortodoxe, a vieții spirituale, la promovarea literaturii bisericești din regiunea Basarabiei și în zona Mării Negre, precum și la dezvoltarea culturală a orașului

Foto 2. „Salonul artelor”, eveniment lunar lansat de AȘM și partenerii săi. În imagine: dr. hab. Aurelian Dănilă și prof. Constantin Rusnac, doctor honoris causa al AȘM.

Chișinău în prima jumătate a secolului al XIX-lea. Totodată, au fost abordate subiecte mai puțin cunoscute, cum ar fi artefactele arheologice din cripta Mitropolitului Gavriil Bănulescu-Bodoni, mărturie a personalității marelui cărturar de la Chișinău (dr. hab. Nicoleta Vornicu, Iași), parcursul mitropolitului de la ierarh la sfânt (Octavian Moșin, paroh al Bisericii „Întâmpinarea Domnului” din Chișinău), rolul mitropolitului în antrenarea arhitecților experimentați în edificarea Guberniei Basarabia (dr. Alla Ceastina), evoluția orfevrăriei de cult din Basarabia pe timpurile mitropolitului Gavriil Bănulescu-Bodoni (dr. hab. Liliانا Condraticova). A fost prezentată și ruta cultural-turistică „La răscrucea drumurilor”, dedicată mitropolitului Gavriil Bănulescu-Bodoni.

Un mod de expresie a umanității, cultura națională rămâne a fi cea care ne unește și contribuie la dezvoltarea durabilă a societății, iar Academia de Științe a Moldovei, alături de partenerii săi fideli, fiind deschisă colaborării și receptivă la noile provocări ale timpului, va promova în continuare cu tenacitate valorile culturale care ne identifică ca neam.